

Izhaja vsaki dan.
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Posamežne številke se prodajo po **3 novč.** (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Novem mestu itd.
Oglaše in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglasom 16 st. na vrsto petit; poslanice, oznaravnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON štev. 1137.

Vojna na skrajnem Vztoru.

(Brzjavne vesti).

Oboroževanje Japonske.

LONDON 11. »Daily Telegraph« je priobčil sledče, da se v Šangaju oddano poročilo iz Tokija od 2. t. m.: Japonci so naročili štiri vojne ladije po vzoreu najnovnejih angleških ladij. Tako so v Angliji naročili tudi topov za pol milijona fuitov šterlingov. Ako postane vreme mileje, bo glavni cilj Japancev, da prično oblegovati Vladivostok. Sodi se, da bo admiral Kaminura poskušal, čim prične ob reki Šaho zopet kaka bitka, da pretrže Vladivostoku zvezu na kopnem.

Baltiška eskadra.

PORT LOUIS 11. (Reuterjev biro). Ladje, ki so dospele semkaj iz Nossi-Bé, katerega so zapustile dne 2. t. m., poročajo, da se nahaja še tamkaj baltiška eskadra. Ista nima poročil iz Petrograda.

Dementi.

PARIZ 11. Tukšnja izdaja »New York Herald« izjavlja, da je včerajšnje petrograjsko poročilo, češ, da se je stranka velikih knezov izrekla za sklep miru, popolnoma ne osnovana.

Dogodki v Rusiji.**Iz Petrograda.**

PETROGRAD 11. Mesto je mirno. Število štrajkovcev se je očvidno zmanjšalo. V Putilovi tovarni ne delajo še. Garnizija prestolnice je bila za vsak slušaj pomnožena.

Iz Varšave.

VARŠAVA 11. V vseh tovarnah je delo ustavljen.

Preiskava glede dogodkov od dne 22. januvarja.

PETROGRAD 11. Preiskava o dogodkih od dne 22. januvarja je, kakor se sliši, izročena členu državnega sveta, grofu Palhenu.

Krvavi spopadi v Sosnovicah.

SOSNOVICE 11. Štrajk traja nadalje. Na včerajšnjem spopadu pri Katarinskem rudošku med vojskvom in štrajkovec je bilo ubitih 27 delavcev in reki dijak, ki je slučajno šel mimo. 12 delavcev je umrlo v bolnišnicah, 36 jih je bilo težko ranjenih, številsko ranjenih je neznan.

Avstrijska gospodska zbornica.

DUNAJ 11. Ko je danes knez Auerberg v navzočnosti ministrov dra. barona Gautscha, dra. Hartela, dra. Kosela in drs. Randa otvoril sejo, je dal besedo dvornemu svetniku Lamschku, da poroča o reformi poslovnika posanske zbornice. V tem trenotku je vstal na prvi galeriji posl. dr. Rieger (socialni demokrat) ter je glasno zaklical: »Jaz protestujem proti temu, da se gospodska zbornica umešava v pravice posanske zbor-

nice. Gospodka zbornica nimata za to nobene pravice!« Nato je v dvorani nastalo živshno gibanje. Predsednik knez Auersperg je izjavil, da opozori galerijo, da bo motilec miru ukazal takoj odstraniti. Dr. Rieger, ki je stal vedno na svojem mestu, je zaklical: »Jaz ne motim miru, jaz varujem le pravice posanske zbornice.« Knez Auersperg: »Ponavjam, da ne pustim motiti razprave v zbornici, protestujem proti vsakemu umešavanju ter pustim motilec odstraniti po službenikih.«

Dr. Richter: »Tega ne morete storiti s svobodnovoljenim zastopnikom naroda.« Predsednik je prekinil sejo ter ukažal slugom, naj odstrane dra. Richtera z galerije. Poslednji je slugom izjavil: »Povejte knezu Auerspergu, da sem podal svoj protest in da bom odslej miren.« Na to je predsednik odpadal sekojskega načela nika grofa Marenčija, naj odstrani dra. Richterja.

Temu je dr. Richter izjavil: »Jaz se umaknem le sili. Na to sta se oba podala v pisarno gospodske zbornice, kjer mu je dr. Richter rekel, da je s svojim protestom izvršil svojo nalog.« Nato se je dr. Richter zopet podal na galerijo ter bil popolnoma miren.

Brzjavne vesti.**Kossuth na Dunaju.**

BUDIMPEŠTA 11. Predsednik neodvisne stranke Fran Kossuth odpotuje nočjo na Dunaj.

Ožja volitev na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 11. Na ožji državno-zborški volitvi v volilnem okraju Fučík Štolas, kjer sta kandidirala dva pristaša neodvisne stranke, je bil izvoljen poslanec Fran Hermann.

Prince Viktor Napoleon.

BRUSELJ 11. Tukajšnji dopisnik »Matina« je svojemu listu sporočil, da se princ Viktor odpove svoji pravici do prestola, da se bo zamogel poročiti s princezino Clementino.

Nadvojvoda Friderik.

DUNAJ 11. Nadvojvoda Friderik in nadvojvodinja Isabela sta se s svojimi hčerami povrnila iz Madriž.

Iz Hrvatske.

Zagreb, 10. februarja 1905.

Madjarski industrijalni krogi usiljujejo ogrskim strankam zahtevo po uvedenju samostalnega carinskega področja ogrskega: Tem bi se madjarska industrija in trgovina povzdignila na visoko stopinjo in bi se uspešno branila pred premočjo tujega kapitala. Ako dobijo Madjari samostojno carinsko področje, se bo najhuje godilo nam Hrvatom, oziroma naši industriji in trgovini. Kajti, mi bomo siljeni — ker nimamo sami

rode zveri s človeškim obrazom. Smehljaje je pozdravila Jelisava kralja v svojem oddelku, posadila ga poleg sebe, a pečuhski šef naj prečita Šumšanovo pismo. Ali v somraku se je skrival volk Gorjančki ter zaklical Forgaču: Udri, Forgač! Krvnik je zamahnil in budovan je podrl kralja v kri. Karlo se je dvignil, kri se mu je cedila z glave in je začel bežati po hodaiku, mej tem ko je Navarelli, sam ranjen, odbijal izdajsko orložje. Mesto je bilo zaprto. Kričanje sveta in pisanje vojske je prihajalo do nas. Mi nismo vedeli kaj je, ali skozi žvenketanje mečev, skozi krhanje kopja, čul sem krik podkupljene svojati: Žvela kraljica Marija! Zambor, prokleti Zambor, in lopov Utoul Kralj sta se za denar izneverila kralju, Gorjanski je vodil njiju čete. Oh, proklet bodi oni dan! Navalili smo na vrata, ki so bila — zaprti. Solza mi je prišla v oko, hotel sem zlomiti meč.

— A kaj je bilo potem?

— Hkrat so se vrata odprla. Sedaj bo prilika, da udarimo, sem misil. Ali groten

PODLISTEK.

127

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenca. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. C. Č.

Ali ni še dovršil besede, ko je stopil v sobo Blaž Forgač ter zaprosil kraljevo milost, naj pride v dvor k Jelisavi. Šman je — je rekel — pisal iz Češke, naj se enkrat dogovori mir v družini. Jaz sem rekel: Ne hodi! Tako je menil tudi brat Pavel. Prosimo smo ga živo, a Stjepko Lacković je skočil in zaklical, da ga ne pušča v kačje gnezdo. Ali kralj se je odrezal: Idem, nisem li kralj, maziljene božji! Niti spremstva ni hotel vzeti seboj, razen kneza Navarellija. Bilo je somračno. Jaz sem pod mestom zbral četo. To isto sta storila tudi Berislav in prior. Lacković je pohitel v mesto. A kaj se je zgodilo? Oh! je skrinal Ivaniš, zakaj se

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znača

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolnila naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijskega lista „Edinost“. — Narodna tiskarna konsorcijskega lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Ptošno-hranilnični račun št. 652.841.

eno nepremoglivo, močno in čvrsto politično-gospodarsko falango. Jako lepa je ta zamisel, a na reških Hrvatih je, da periodično čim lepih sadia donese čim večih uspehov.

Prispevek k vseučiliščnemu vprašanju.

Il Gazzettino popolare je nedavno temu priobčil ta-le članek, ki je večasko zanimiv prispevek k vseučiliščnemu vprašanju:

Tudi okoli tega tako važnega vprašanja (o univerzi) rahne visoki valovi morja v nevihti. In politične strasti jo že bičajo, predno je prišla na svet. To pa vendar ne zapozni ustanovitev iste »quand même« ravno tam,

kjer jo hoče imeti — cesarska vladna. In ravno zaradi tega hočemo slobodno izraziti svoje mnenje o tem vprašanju. Mislim, da je univerza na sebi dobra in koristna neodvisno od kraja, kamor se je postavila, in da cestni šum, ropot električnih tramvajev, obilje prodajalnic in eleganca javnih shajališč nikakor niso ono, ki pospešuje študije, ki olajšuje nalogu profesorjem in omogočuje dijakom, da ne padajo na izpitih. Nasprotno stoji stvar, ravno narobe. Izgledi univerz, ustanovljenih v majhnih mestecih, mirnih in samotnih, ki ustvarjajo okoli dijašča kraj ujedinjenja, kažejo, da so taka mesta najbolj prikladna in koristna študijam. K temu pa se celo dostavlja drug razlog, namreč: politične agitacije! In vprašali bi stariše toliko in toliko mladih ljudi, obiskujočih univerzo v Neapelju, v Rimu in Turinu, kjer se vsako leto predavanja ustanovljajo za cele tedne radi dijaških agitacij: ali bi ne bili ti stariši tako zadovoljni, da bi se njihovi sinovi preselili študirat makari v Rocca Canuccia, samo da bi prestali izpit?

Tudi iz tega razloga so veliki centri manjje prikladni mirnemu življenu študij. In ako pojdemo po dosedanjem poti naprej, bomo kmalu videli preseljevanje se univerze v vasi, samo da ne bomo videli vsakih petnajst dnevnih dijakov v pretepu s policijski in ne bomo siljeni vsaka dva ali tri meseca popravljati šip in oken svetih vrednosti.

Za nekatere se morda zdi naiven vkrep ministerstva, ki kaže Rovereto kakor priklaeden kraj za novo italijansko univerzo ravno zaradi mirnega in pokojnega zunajja, zopernega kakoršn-koli si bodi agitaciji. — No končno je to razlagovanje le zrcalo vseh, ki ravno tako govorijo in misijo, ki jih ravno tako nahajajo pravične in pametne.

Konečno je za nemirne živje italijanskih provinc, podvrženih Avstriji, in ki imajo potuhod od navadnih patrijotov izgubjenega časa iz Italije, isti razlog, radi katerega hočemo imeti italijansko univerzo v Trstu in ne drugod, kakor za vladu, ki iz prav tega razloga neće imeti univerze tam! In bolj kakor oni hočemo, manje mora vladu to hoteti.

Na zaključku Vam morem javiti tolažljivo, ugodno vest. Hrvatje na Reki — so se mknili. Oni snujejo sedaj veliko hrvatsko narodno organizacijo na Reki. Ta organizacija bi imela čisto naroden značaj, »brez nikake strankarske primee«. V ta namen je izvoljen odbor 10 uglednih oseb, ki naj postavi temelj tej organizaciji, da bi ista danes jutri zbrala okolo sebe vse reške Hrvate v prizor! Povezene glave je izišel Lacković se svojo krvavo četo, a Navarelli, sam krvav z neapeljskimi vitezi, katerih je polovica pala, ko so branili skupno s Hrvati svojega kralja. Vsi so okamenili, sam jaz sem zval na naskok, toda Lacković mi je žlostno mahnil z roko. Prekasno, je rekel, izdani smo. Kralj je na smrt ranjen, večina vojakov se je udala podkupljenju. A kralj? sem vprašal obupno. Padši krvav je zapovedal meni in Navarelliju, je odgovoril Lacković, naj ne prelivamo kralja in se predal Gorjanskemu. Oh, kralj moj! se je spustil Navarelli v jok, zakaj nisem smel poginiti mesto tebe; ničesar mi ni ostalo od tebe, nego ta le krvavi pas. Glejte ljudje, je vskriknil kakor besen, na beli avli se rdeči početna, kraljeva kri. Ko ava se ločila, mi je dal ta pas, naj ga ponesem kraljici Margareti v Neapelj. V nešrečen čas ste nas pozvali semkaj. — Ne poneseš ga, sem vskriknil jaz ter sem iztrgal Neapeljcu krvavi pas. Ta kri vpije do Boga, to bodi odslej zastava naša! Sredi temne noči smo se dvignili iz Budima s če-

tami, jokajo in v obupu nam je sledil brat Pavel. Ali ob pogledu na krvavo mesto smo zaustavili četo in prisegli smo si pri krvavih ostantkih Karla, da ne bomo mirovali ne po dnevu ne po noči, da ne spustimo meča v nožnico, niti ne snamemo čelade z glave, dokler diše Jelisava. Dospeli smo domov, noseči seboj na čelu krvavi prapor, začljubo maščevanja v svojem srcu. Vsa Slavonija, vsa Mačva je z nami, z Ivanom Palično, ki ga je pokojni Karlo postavil trojednim barmom. Res je, da je naš brat Lasko padel na Drini, in — da si smo kašnje potokli Koroga, krivega bana — sva na Sriem zopet podlegla jaz in Lacko. Ali ni nas premagala junaska sablja, ampak prokleto izdajstvo, brate. Oai Lacković, ki je skupno z nami prisegel na kraljevo kri, ta malopridnež se je izneveril, in čete, o katerih smo mislili, da nam gredo na pomoč, so naperile bojno kopje proti nam. To je zakrivil Lacković, je skrivil Ivančić, ubil ga Bog.

(Pride še.)

Si vuole l'Università a Trieste, perché ivi è il focolare di ogni movimento antiaustriaco, perché ivi e professori e studenti potrebbero trovare nell'ambiente estriore il substrato delle loro teorie sovversive. (Hoče se imeti univerzo v Trstu, ker je ondi enjajše vsakemu protovirovskemu gibanju, ker bi profesorji in dijaki vtegnili najti ondje v inozemskem okolišu podlago svojim prekocijskim teorijam.) A e. kr. vlada (kakor bi to storila vsaka druga vlada) se temu upira, ker ne mara imeti v bodoči novi univerzi novih vzrokov političnih težav in novih razlogov za revolucionarske agitacije. Ia kdo bi jej ne dal prav?

Evidentno je, da mora biti v Avstro-Ogrski, kjer je nekoliko nemških univerz, ena ogrska, ena češka, ena poljska in ena hrvatska, tudi ena italijanska univerza. Ista se ne more, (vsaj sedaj ne) ustanoviti v Trstu iz ravnikar navedenih razlogov in ravno tako ne v Tridentu iz istih razlogov. V Gorici pa bi prišla ista v dotiku s slovenskim elementom in bi bila izpostavljena agitacijam in nemirom. Morala bi se torej ustanoviti edino le v mestu, ki je ostalo čisto italijansko, v Roveretu.

Ako bodo, kakor se zdi možno, irredentisti takoj in onkraj Soče, takoj in onkraj gardskega jezera bojkotirali univerzo v Roveretu na način, da se nikdo v isto ne vpiše, bo psé škoda od tega edino-le Italijanov in korist viade, katera si prihrani troške in ki labko izjavi nekega dne v državnem zboru, da se je italijanska univerza zaprla radi posmanjanja dijakov. Ako pa bo, nasprotno, italijanska mladina mirno obiskovala tečaje v Roveretu ter se kazala resno in spoštujočo zakon, potem utegnemo celo upati, da se imenovani tečaji nekega dne preneso tudi v nas večji italijanski center avstrijske monarhije, t. j. v Trst.

Cudna zdi se pa odgovornost, ki jojem lje Roveret na se (če so vesti, ki se spuščajo v svet, resnične), ker je njega odklonitev sprejeti univerzo smešna in absurdna. Tako se ne delo zdravega patriotizma. Såbo pa postopajo liberalci iz Italije, da pihajo ogrej v to neopravičeno agitacijo v upanju, da s tem kažejo svoje zanimanje in svojo solidarnost z rojaki takrat meje, ker oni, ki nimajo nič izgubiti, kompromitirajo s tem le usodo italijanske univerze v katerem si bodi mestu, žrtvujejo pravico italijanskih staršev do vzgoje in pouka svojih sinov v rodnom jeziku.

To smo hoteli reši. In ako nas radi tega navadsi žurnalistični kričači proglaše antipatriotičnimi, lahko porečemo, da smo boljši patrijoti od njih.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 11. februarja 1905.

Mi smo že povdariли, da je za presejo nje položja na bojišču in šans za konečni uspeh, danes, po enem letu vojne, glavno vprašanje, kdo je več dosegel: sli Japonci, ki so morali želeti naglib dogodkev in hitrega konca, ali pa Rusi, ki so morali želeti mnogo časa in počasa razvoja dogodkov? Če stavljamo to vprašanje, smo rekli, potem je jasno, da Japonci niso dosegli svojega namena, Rusi pa.

V istem smislu prinaša prazka »Politika« zelo zanimiv članek o položaju na bojišču. Rusko razvrščenje, pravi, še danes ni dovršeno zbog velikanske oddaljenosti bojišča. To dejstvo je najvažnejše za presejanje momentanega položaja. Združenje vse armade: to je bila od začetka vojne vodilna ideja ruskemu vojskovodstvu. Zato je bil na ruski strani ves doseganj boj le boj za pridobivanje časa, ali z drugimi besedami: vse rusko vojevanje je imelo le defenziven značaj. Od takega vojevanja se Kuropatkin ni stal dati zavesti po kriku, ki je zahteval »velikih uspehov in bitek«. Radi velike oddaljenosti bojišča ne bi imela sedaj niti znagnosna bitka odločilnega pomena za Ruse. On mora zbrati toliko vojno, da bo mogel taktično zmago izkoristiti za nemudno popolno strategično preganjanje in uničenje sovražnika. — Velika bitka, pa bila tud zmagosna za Ruse, bi bila sedaj bolj v prilog Japoneem nego Rusom, ker prvi so blizu bojišča. V interesu Rusov je torej, da čakajo in da naberejo vojsko, ki jim bo dajala dosegost, da z enim mogočnim udarem zrušijo sovražnika. Od tega jedino pravega principa se Kuropatkin ne sme dati zavesti, ker bi s tem le poslabšal svojo faktično

zboljšano splošno situacijo. In res ima Kuropatkin tako želesno naravo, da se dosledno upira vsakemu pritisku javnega mnenja. Marsikdo drugi bi se bil dal zavesti v ne premišljene odloke, on pa ne. Sreči je za Rusijo, pravi: »Politika«, da ima svojega mirno tehtajočega in le na konečni cilj mislečega Kuropatkinja, njega, ki zna tako modro računati z dvema velikima faktorjema v moderni vojni, s časom in prostorom. In kako je on predvidjal razvoj dogodkov, je pokazal s tem, da je že začetkom pozival ruski narod na potrpljenje, potrpljenje in potrpljenje.

Oskrbovanje ruske vojske v Mandžuriji.

Dodatno k temu, kar smo priobčili včeraj, navajamo še:

Devet velikih mlinov v Harbinu in trije v Tielinu delujejo neprestano noč in dan, da meljejo žito, ki prihaja izključno iz Mandžurije. Ker ti mlini niso zadostovali, so zgradili še tri nove mline. Mandžurija južno od Mukdensa je seveda popolnoma opustošena in izsuszana ter se to leto ničesar ne pridela, ker se ni ničesar sezalo. Lakota med domačim prebivalstvom je torej neizogibna. Silno rodotvita dežela severno od Mukdensa pa dade tudi leta 1905. bogatib pridelkov, tako, da ruska armada, dokler ostane v svojem doseganju položaju, ne pride v nikako zadrgo. Drugače postane pa, ako bi bila ruska armada potisnjena daleč naprej proti severu, vsled česar bi se zmanjšalo okrožje rodotvite zemlje, oziroma, ako bi v slučaju zmage prodiral proti jugu v popolnoma opustošene kraje. Goved in drobnice tudi ne manjka, čeravno jo je v Mandžuriji že malo več. Zato pa daja živino Mongolija, ki ima neizrpljive zaloge.

Ker Rusi plačujejo dobro in v gotovini, zato je tudi ponudba veča, nego li potrebuješina, in ruski intendanci ne treba plačevati niti visokih cen. Na eni sami točki bojijača je zbrala ruska intendanca 40.000 glav goveje živine in takih postaj je več. En vol tehta približno 10 pudov, 1 pud po 40 russkih funtov, torej stane fant oziroma 410 gramov 21 kopejk.

Da je pa ruska intendanca pripravljena za vse slučaje, je naročila v Omsku 600.000 pudov zmrzljenega mesa in 300.000 pudov surovega masla, iz Harbina pa 170.000 pudov sib raki rib, tako, da ni treba načeti goveje živine za dva do tri meseca. Konečno je v rezervi 6 milijonov porcij konservirane mesa.

Največ težavo provzroča intendance preskrbovanje konj za konjeništvo in topništvo. Meseca maja 1904. je intendanca kupila 1500 pudov kitajskega boba, iz katerega je prej iztisnila olje ter napravila iz njega neko vrat pogače. Te pogače, katerih stane pud le 41 kopek, radi jedo mongolski konji, ki jih je v ruski armadi do 100.000. Toda konj potrebuje v Mandžuriji tudi iz slame narejene rezanice. Slame pa primanjkuje čim dalje bolj in silno težavno jo je dobiti iz severnih krajev.

Duvalizem in njega pomen za avstrijsko Slovanstvo.

V dunajski »Information« se je oglasil neki nemški centralist, da se postavi proti aspiracijam Košutovec na Ogrskem po zrušenju duvalizma, oziroma, da se poteza za ohranitev duvalistične uredbe skupne monarhije. Ali to obrambo je zasnoval načinom, da mu morajo biti avstrijski Slovani zares hvaležni. To je nekak novodobni prorok Bleam: šel je tja da bi blagoslovil tisto nesrečno delo iz leta 1867, to dete nesrečne avstrijske armade, tisti nesrečni čin, ki ga imenujemo duvalizem. Šel je tja, da bi blagoslovil tega svojega ljubljence, a v resnici ga je le kompromitiral notri do kosti pred veliko večino avstrijskih državljanov, pred vsemi, razen njih, Nemcev, ki hočejo iz gola nacija nacionalnega egoizma vrstiti nasilje na naravi in sestavi avstrijske države, ki hočejo po veliki večini slovansko državo potisniti v nemški jarm, podredivši veliko večino samovolji in gospodstva manjšine.

Da čujemo, kako mož utemeljuje svoj odpor proti aspiracijam Košutovec! Duvalizem je — pravi — glavni steber doseganja centralističnega sistema v Avstriji. Torej, po našem: germanizacije, nasilja in krvice na večini prebivalstva. Ta sistem je zopet — pravi dalje, glavna opora trozvezje. Mi pa dodajemo: tiste konstelacije, ki iz oziroma na vnosjo politiko ubija avstrijsko Slovanstvo in mu izpadkopava pogoje za eksistenco.

To je res dragoceno pripoznanje. Slabo uslužbo je mož napravil svojemu varvanecu — dualizmu. S tem pripoznanjem je upravoval avstrijske Slovane, da si iz area že čim hitreji konča dualističnemu razdeljenju monarhije.

Ali centralistični avtor v »Information« je postal še odkriteji v svojem navdušenju za dualizem in v svoji skrbi za ohranitev istega.

Po njegovem mnenju trba ohraniti dualizem že radi Francozov, kateri da menijo, da je isti bistveno kolesje v vojni mašni, ki jo je zamislil Bismark, da zagotovi v svetu ponižanje Avstrije, Francije in katališke stvari.

Mi smo zopet hvaležni temu nemškemu centralistu, da je prijavil svetu mnenje Francozov o pomenu in namenu dualizma, kajti to mnenje velja kakor da je pribito. Bismark je bil moder mož velik genij. On je prav presojal sodobne razmere in je gledal daleč v bodočnost. Oa je vedel, da Avstrije, kakorša je bila po vojni leta 1866, Nemčija ne bi mogla pogoljiti brez nevarnosti za tisto njemu nad vse visoko nemško protestantsko nadvladje v Nemčiji. Zato je hotel, da se avstrijska monarhija polagoma v svoji notranjosti spremeni, da bo bolje služila velikoneškim namenom. V to svojo svrhu je Bismark kumoval rojstvu dualizma. Potem pa je naslonil — kakor prav pripominja pisec v »Information« — na dualizem svojo trozvezo. A kakov je glavni namen trozvez, to nam zopet izdaja naš nemški centralist, ko beleži mnenje Francozov, da je hotel Bismark s trozvezom zagotoviti nemško in italijansko jednotnost. To je gola resnica!

Trozvez je na severu in na jugu naše monarhije napredoval proti Slovanstvu. Mož nas je torej dovolj jasno poučil, kako nimamo mi Slovani prav nobenega razloga, da bi kakor si bodo pomagali daljšati življenje dualizmu. In v tem mnenju nas čisto nič ne majca njegova neresna grožnja — ki more napraviti utisne na politične otroke — da bi namreč pad dualizma pomenjal propad Avstrije kakor veleale. Nemci, ker so v manjšini, se navdušujejo za nenaravne tvorbe, mi pa smo za takne formacie v državi, ki odgovarajo naravi iste. Formacie, ki so v direktnem nasprotju z eksistenco in interesu večine prebivalstva, so le na škodo in pogubo skupnosti. Takova tvorba je dualizem. Zato naj le pride!

Zahvala Strossmayerjeva.

Biskup Strossmayer objavlja: Proslava moje devetdesetletnice mi je prinesla toliko čestitek, dragocenih dokazov velike ljubezni in spoštovanja, izlasti iz rojstvenega mi mesta Osjeka, da ob svoji previsoki starosti tudi ob najbolji volji nisem res v stanu, da bi se vsem posebej zahvalil. Zato prosim, da vse vseakega spoštovanja najdostojnejši čestitelji, prijatelji moji, izvolijo tem potom vsprejeti mojo najprisrčnjo zahvalo. Tudi jaz vračam vsem in vsakemu ljubezen za ljubezen, spoštovanje za spoštovanje, ter se v cenjeni spomin, izlasti v sv. molitev najtopleje priporočam.

Djakovo, 8. februarja 1905.

Strossmayer.

Drobne politične vesti.

Grozna beda na Ogrskem. Dunajska »Arbeiter Zeitung« je priobčila pismo iz Budimpešte, v katerem se govori o grozni bedi, ki vlada v nekaterih županijah na Ogrskem, vsled česar se prebivalstvo izseljuje. Med onimi, ki ostajajo v domovini se pa silno množi zločini. Polčaj je postal tako neznenoten, da je prebivalstvo v Boros Jeró v Aradski županiji prosilo oblastnike, naj proglasijo obsedno stanje. V samem sodniškem okraju Boros Jeró je bilo mesecev januarja izvršenih 50 tatvin več nego istega meseca v minoliem letu, nadalje 10-roparskih poskušanih oziroma izvršenih umorstev.

Parizki nadškof Kardinal Richard je včeraj obhajal diamantno mašo. Kardinal Richard je bil rojen 9. marta 1819, parizki nadškof je postal leta 1886, kardinal pa leta 1889.

Knez Sveti Stanislav Mirski je v petek zvečer s svojo soprogo odpotoval iz Petrograda na svoje posestvo v guberniji Harkovsk. Na kolodvoru sta se od njega poslovila predsednik ministerskega sveta, Witte in ministerski pomočnik Ridzevski.

Vatikan in Francija. Iz Rima poročajo, da se v Vatikanu veseli ločitev cerkve od države na Francoskem. Ta ločitev postali bi iz Savoy — Pavli!

prinese svečeništvu svobodo, isto bo imelo na bodočih volitvah svobodne roke. Papež izda bo posebno okrožnico na francoske katolike.

Domače vesti.

»Slovenec« v album. Pridružuje si poseben odgovor na zadnja »Slovenčeva« ročnica na tržaško adreso, priobčujemo za danes uvaževanja vredno besedo, ki jo je izpregorivil postojanski »Notranjec« v svoji zadnji številki:

»29. prosinca je bil v tržaškem »Narodnem domu« velik javen shod omdotnih Slovencev. Ob viharem ploskanju in vsestranskem odobravanju so sprejeli resolucijo v kateri pozivajo vse slovenske poslance, naj nikar ne privolijo v samolaško vseobčinsko v Trstu in naj sedanji moment porabijo v to, da tržaškim Slovencem preskrbe v Trstu slovensko ljudsko in srednje šolstvo, izlasti pa trgovsko in obrtno. Mi smo že zadnjič izjavili, da smo mnenja »Edinost« glede vseobčinskega vprašanja. Pridružujejo se z novo v tržaškim Slovencem, in z radostjo podpiramo njihove resolucije. Temu mora vsak količaj dalekogleden Slovenec pritrdit in po tem ravnati, ako zasleduje edino le občinske koriste. Rojake pozivajo, da naj ne zabijejo, da je med onimi, ki bijejo z jekleno odločnostjo in vztrajnostjo boj za slovenske ljudske šole v Trstu malone že skozi 20 let, tudi veliko Notranjev, ki zaslužujejo vsestranske moralne in materialne podpore. Predpust je tu in marsikov noviček pojde. Vsaj na veselicah se spomnimo tudi dece svojih trpečih bratov ob sinji Adriji in pošljimo par kron njihovemu dijaškemu podpornemu društvu ali pa družbi sv. Cirila in Metoda, ki vzdržuje v Trstu slovenske ljudske šole.

Germanizacija na vseh koncih in krajih! Pod tem naslovom piše »Slovenec«: »Na Štajerskem so, kolikor znano, vse sodišča župnim uradom poslala čisto nemške tiskovine za naznalo mrljev in nezakonskih otrok. Ko so župni uradi takne formacie v državi, ki odgovarajo naravi iste. Formacie, ki so v direktnem nasprotju z eksistenco in interesu večine prebivalstva, so le na škodo in pogubo skupnosti. Državni poslance Žičkar je zaradi tega interpeliral voditelja pravosodnega ministerstva, pa, kakor navadno, bo menda z interpelacijo konec akcije, in nemškutaria pojde svoj pot naprej. Slovenski državni poslanci bi morali bolj potati in drezati.«

Dr. Durst, suplent na goriški gimnaziji, radi katerega je bil nedavno nastal štrajk v sedmem in osmem razredu, je iz Gorice premeščen v Pulo.

Prosimo pojasnila. »Učiteljski Tovariš« je ponatisnil našo notico, v kateri smo bili opozorili na naredbo ministerstva za nauk, oziroma prijavo namestoštva tržaškega ravnateljstva nemške državne ljudske šole v ulici Fontana, s katero naredbo je bilo že v letu 1902 zaučano, naš se starejši učitelji, ki poučujejo na tej šoli slovensčino, sukečivno razbremene po novoimenovanih učiteljih. »Učiteljski Tovariš« se pridružuje našemu vprašanju: se je li na imenovanjih, ki so se izvršila od tedaj, kaj oziroma na ukaz v citirani ministerjalni naredbi, oziroma, imeli kateri imenovani učiteljev kvalifikacije, ki jo zahteva naredba — je li k deodnjih, ki so bili imenovani od tedaj, usposobljen za pouk v slovensčini?

Ker je — ponavljamo — vprašanje za nas jako važno, je obnovljamo danes in prosimo vnovič pojasnila.

Unijatska maša v Trstu. Te dni se je mudilo v Trstu kakih 600 galiskih Malorusov — izseljencev v Ameriko. Imeli so seboj tudi svojega unijatskega svečenika. Včeraj predpoludne ob pol deveti uri so imeli v cerkvi pri sv. Antonu novem ganljivo službo božjo: mašo s krasno propovedjo v malorskem jeziku. Staroslovenski bogoslužni jezik je napravil globok utis tudi na navzoča domačine, izlasti pa lepo pevanje. Ko bi naši slovenski srditi nasprotniki staroslovenskega bogoslužnega jezika le nekolikokrat videli in čuli tako bogosluženje, uverjeni smo, da bi uvideli tudi oni, kako bi bilo v nas tako bogosluženje le na korist katoliške vere in katekizma.

Dober odgovor. »Krščansko-socijalna dunajska Reichspost« se je srdito zagnala v celovškega sveščnika Josipa Dobrovea, ker je krst nekega celovškega Slovencev slovenski zapisal v krstno knjigo glavne mestne župnije v Celovcu. Niti dejstvo, da se je to zgodilo na izrečeno zahtevo in da je g. Dobrovod dodal nemški prevod, ni moglo odvriti že je krščansko-socijalnih — narodnih srditežev okolo tiste »Reichsposte«, ki je bera la tudi po slovenskih krajih stotakov za svojo ustanovitev!!

G. Josip Dobrova odgovarja v »Mru« da je se svojim postopanjem ustregel pravični in opravičeni zahtevi in zakonu! On, kskor katoliški duhovnik, da mora biti pravičen vsaki narodnosti. In zaključuje takole: Če se nemški duhovniki bojijo, da ne bi umeli slučajnih slovenskih matičnih izpisov, potem ne vem, zakaj so dvansajst let študirali. Kakor kapelan v Celovcu sem imel opraviti z nemškimi, češkimi, hrvatskimi, italijanskimi in madjarskimi (seveda mnogo tudi s slovenskimi) matičnimi izpisami ponosen sem bil, da sem našel potrebne podatke brez vsakega tolmača. Menda toliko je tudi vsak izobraženev studiral; če pa ne, naj pa ſe eukrat gre na gimnazij!

Da, da, tako je! Taki le so vti Nemci v jezikovno mešanih krajih! In brez razlike: ali so liberalni, ali pa — krščansko-socijalni! Pre netolerantni, ali pa — preleni so, da bi se učili jezika svojih sodeželanov in da bi si pridobivali usposobljenosti za službovanje v jezikovno mešanih krajih. Ker pa potem vendar le silijo v javne službe, za katere niso sposobni, zahtevajo, da bodi narod naš kaznovan — da naj se odreka svojim pravicam —, edino zato, ker so se oni vesili v službe, za katere nimajo sposobnosti! In če naše ljudstvo vendar le noče umeti tega, da bi moralno trpeti krivico radi lenobe in komoditete posamičnih javnih funkcionarjev, pa te iti zgrešajo ſe to krivico, da psujejo Slovence po javnih časopisih kakor volkove, ki kale vodo — jsgnjetom. Taki so Nemci, trz razlike, ali so liberalni, ali klerikalni!

10.000 krun ukradenih! Tako vasklik pa je »Omnibus« oziron na dragi denar, ki ga dobi »Lega Nazionale« iz siedstev siromašne dežele istrske. In kako opravičen je ta vasklik! Če vrla hoče, da bodo njeni »matični mirni, naj tim kupuje sladče z lastnim denarjem, ne pa z onim, iztisnjenim iz kmetskih, iz človeka, najbolj zanesljivih marjenega v Avstriji toliko od strani deželnih, kolikor državnih oblasti. Razpolaganje na takov način z denarjem, kakor dela to večina v deželnem zboru istrskem, ki tisoč krov, zloženih od Slovanov in Italjanov, dovoljuje za barbarske in bestijalne svrhe ravnarodenovanja slovenskih davkopladevalev: to res ni druga, nego tativna! Državi je dolžnost, da pazi na to, da se ne krajo pravice nje državljanov. Tu pa odobrava uprava države takovo grdo delo na škodo večine prebivalstva ene cele pokrajine. Toliko se govori in piše o barbarski Rusiji, tu pa se molči in še odobruje vedenje, ki ni nič manj barbarsko, ker skuša udušiti v mladih sreih slovenskih otročev besedo, ki jim jo večila — mati!

Ples tržaških gospa, ki se je vršil minilo noč v veliki dvorani »Narodnega doma«, je vspel našljajneje. Dvorana je bila naplavljena na elegancijega občinstva. Dame so se iztele s krasnimi toaletami. Prvo četvorko je plesalo 60 parov. Z galerije se je nudil gledalec lep pogled na spremno izveden finale našega plesovodje g. Umeka. Ples »Baserac« je plesalo 40 parov ter smo končnili, da se je ta ples pri nas zelo vdomčil. Drugo četvorko je plesalo nad 70 parov.

Ples se je vdeležilo tukajšje častništvo z gospodom majorjem Globočnikom na čelu. Samo ob sebi se razume, da se je ples vdeležilo mnogo tržaških Hrvatov in Čehov. Po eno pri poslednjih je v zadnjem času opazovali, da so se priključili našemu socijalnemu življenju ter se vidi, da se žutijo med nami kakor med svojimi.

Cestati je našim domam na krasno vspeli prireditvi. Ne moremo pa pozabiti vojske glasbe, ki je z marljivim sviranjem izbranih komadov mnogo pripomogla k občni animiranosti, ki je neprisileno trajala do ranega jutra.

Opozarjamо ſe enkrat na današnjo »Pustno veselico«, katero priredi »Pevsko društvo Zarja« iz Rojana v dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah.

Vspored: 1. Gleisner: »Koračica«, orkester. 2. Vinko Vodopivec: »Naš studen-

ček« (Narodni kolek), moški zbor. 3. Parma: »Pozdrav Gorenjski«, valček, orkester. 4. M. Huber: »Potisk ples«, mešani zbor s spremljevanjem orkestra. 4. Linche: »Gospa Luna«, cuvertura, orkester. 6. *: »Zbor vinskih bratcev«, s spremljevanjem orkestra. 7. Wagner: »Fantazia iz op. »Tannhäuser«, orkester. 8. V. Parma: »Skozi vase, iz igre Legijonarji«, mešani zbor s spremljevanjem orkestra. 9. Smetana: »Veneč iz opere »Prodana nevesta«, orkester. 10. Jaka Štoka: »Trije tički«, burka s petjem v dveh dejanjih. 11. Ples. — Petje bo vodil društveni plesovodja g. A. Grbec. — Na veselici in k plesu bo sviral orkester peš. št. 97. — Za četek veselice tečao ob 4 uri popoldne.

Ustupnila k veselici 50 stot. Sedeži prvih 5 vrst 40 stot.; ostali sedeži 20 stot. Ustupnila k plesu moški 1 K; Ženske 40 st. tisk.

Času primerne pesmi, vojaški orkester in burka »Trije tički«, med katero se bodo pele pesmi s spremljevanjem orkestra bodo nudili udeležencem užitka in zábave. — Posebno vabljivost vzbuja koračica »Skozi vase« in »Trije tički«, katerih ne bo, kdor jib bo videl in shčel, tako hitro pozabil. — Kdor se hoče v tem prepričati, naj počuti danes popoldne ob 4 uri v Barkovljah.

Družba sv. Cirila in Metodija je zopet sprejela od začetnika družbenih vžigalnic, tvrdke I. Perdan v Ljubljani, znaten prispevek 1000 K.

Družbi prihaja torej od prodaje vžigalnic trajen d-hodek in zato pozivljamo slovensko občinstvo in posebno slovenske trgovce, da kupujejo samo vžigalnice »družba sv. Cirila in Metodija«.

Za Dijaško podporno društvo v Trstu se je nabralo na kmetu novorojenčka Vladimirja Pregireca 4 K.

Darovi Zuboge vsebujoči v Gradeu so darovali (II. izkaz): g. Karol Dejak 5 K, g. Fran Hošek 4 K, g. Ant. Šorli 3 K. — Po 2 K: g. F. Toros, g. L. Cvetnč, č. g. M. Škabar, g. F. T., g. E. Sl., g. Mijo Kuščer in g. Seh. — Po 1 krono: g. Fr. Gulič in g. G. G.

Za več darov prosi v imenu odbora podpornega društva: J. Gomilšak (via Casmari 13).

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: »Cerkveni Sklad« v Brjah na Goriškem.

Trgovsko izobraževalno društvojava svojim členom, da se bo dane dne 12. t. m. volil veselčni odsek in sicer ob 5. uri popoldne, potem pa bo plesni venček. Ker je čas velikega trgovskega plesa že blizu, se pričakuje pri volitvi življenje udeležbe.

Vrl dijak. Četrtošolec v Mariboru Ivan Sorko je dobil premijo za rešitev življenja, ker je svojega študenta Herica rešil iz Drave.

Partiture narodnih pesmi, ki so se za to predpustno sezono proglašile v Škednju in pri sv. Mariji Magdaleni, se dívajo v uradu »Del. podp. društva«, na kar opozarjam posebno pesvsko društvo.

Iz Škrata:

Lepo se je zlagal.

Cigan, ako se mi lepo zlažeš, plačam ti takoj frakelj žganja, rekel je gospod nekemu ciganu.

A malo prej sta rekli, da mi boste plačali dva frakelja žganja.

— Lažeš, je rekel gospod erdito.

Torej plačajte enega, ker sem se lepo zlagal, je odvral cigan.

Zadnje brzjavne vesti.

Rusko-japonska vojna.

Baltiško brodovje.

PORT LOUIS (otok Mauricij) 11. (Reuterjev brr.) Rusko brodovje spremja 11 transportnih parnikov, včetve francoski parnik »Esperance«, ki vozi 1000 t netih zmoranega meseta. Brodovje ne zapusti Noss-Bé pred koncem februarja.

ZANZIBAR 11. (Reuterjev brr.) Pet ruskih križarjev je od četrtka sem usidranih blizu Dar es Salasa.

Poročilo maršala Ojame.

TOKIO 11. Maršal Ojama poroča, da so Japoneci do 10. t. m. pokopali v okolici Heikontaja približno 2000 mrtvih.

Praske v Mandžuriji.

TOKIO 11. (Reuterjev brr.) Japoneci so v četrtek vzel vično južno od Hargopija, potem ko so pregnali dve stotnični ruski pehoti. Rusi nadaljujejo obstrelovati levo krilo in centrum japonske armade.

Fran Kossuth na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 11. Ogrski biro poroča z Dunaja: Vodja neodvisne stranke Fran Kossuth je dospel danes zvečer na Dunaj. V hotelu, kjer je odsel, je že našel obvestilo, da bo jutri vprejet od cesarja v avdijenci. Avdijence se bo najbrž vršila ob 11. uri predpoludne.

Loterijske številke, izvrebane dne 11. februarja t. l.:

Duraj 45, 47, 79, 74, 63.

Bitka

bo
25. t. m. pri blagajni
v »Narodnem domu«.

Trgovina.

Borza poročila dne 11. februarja

Tržaška borza.

Napoleoni K 19.9 — 19.12, angleške lire K —, London kratki termin K 239.25 — 239.70 Francija K 95.50 — 95.60, Italija K 95.35 — 95.50 italijanski bankovci K — Nemčija K 117.30 — 117.50, nemški bankovci K — avstrijska ednota renta K 100 — 100.30, ogrska kronska renta K 98. — 98.33, italijanska renta 103.1% — 103.3%, kreditne akcije K 675. — 677. — državne težnizne K 651. — 653. — Lombard K 29. — 90. —, Lloydova akcija K 703. — 713. — Srečke: Tisa K 340. — 344. — Kredit K 476. — do 486. — Bodenkredit 1889 K 3.0. — 310. — Turške K 132.50 do 134.50 Srbske — do —.

Dunajska borza ob 2. uri pop.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.65	100.70
» srebru	100.65	100.70
Avstrijska renta v zlatu	119.80	119.80
» kronah 4%	100.25	100.25
Avst. investicijska renta 3 1/2%	91.75	91.75
» kronska renta v zlatu 4%	118.85	118.85
» 3%	98.10	98.10
Akcije nacionalne banke	1623. —	1635. —
Kreditne akcije	676.50	675.50
London, 10 Lstr.	240.27 1/2	240.71 1/2
100 državnih mark	117.35	117.40
20 mark	23.0	23.0
20 frankov	19.11	19.11
100 ital. lir	95.50	95.50
Cesarški cekini	11.34	11.34

Pariz in londonska borza.

Pariz (Sklep) — Francoza renta 99.67, italijanska renta 104.45, španski extérieur 91.70, akcije otomanske banke 597. — Menjice na London 251.85.

Pariz (Sklep) — Avstrijske državne zlate K 699 — Lombardi — unificirana turška renta 89.67 avstrijska zlata renta 102.20, ogrska 4%, zlata renta 100.30 Landeria 505. — turške srečne 130.75 pariske banke 12.59, italijanske meridionalne skoje 756. — skoje Bo Tinto 15.94. Bo ja

London (Sklep) — Konsolidirana dobit 89%, Lombardi 3%, srebro 28%, španska renta 91.14, italijanska renta 104. — tržni diakont, 2%, menjice na Dunaju — dohodki banke — izpadla banka — Trdina.

Tržna poročila 11. februarja.

BUDIMPEŠTA Pšenica za april K 19.72 do K 19.74; rž za K 15.38 do K 15.40; oves za april od K 14.10 do 14.12; koruza za maj K 14.84 do K 14.86

Pšenica: ponudne srednje; povpravljene e

poboljšano, vdžzano. Prodaja: 22.000 met. stotov, nespremenjeno. Koruza za 2 1/2, do 5 stotnik zvišanja.

Druga žita vdžzano. Vreme: lepo.

Havre (Sklep) — Kava Santos good average za tek. mesec po 1/2 kg 46.50 frk, za mesec 47.25.

New-York (Otv.) — Kava Rio za bogati dobit, vdžzano, 15 st. zvišanja. 10 st. zvišanja.

Hamburg (Sklep) — Kava Santos good average za marec 33 1/2%, za maj 33 za sept. 39% za dec. 41%. Konaj vdžzo. — Kava Rio nezdalo 10/10, navadna reela. 41 — 42 navadna dobit 43 — 45.

Hamburg (Sklep) — Sladkor za februar 30. — za marec 30.10 za april 30.25 za maj 31.45, za junij 30.40 za julij 30.50 Mlačno. Vreme: lepo.

London (Sklep) — Sladkor za repe surov 15%, St. Java 16.9. Mlačno.

Sladkor tuzemski Centrifugal piš, proizvod K 66.50 do 68.00, za september K — do —

marec-avg. 66.50 do 68. — Concassé in Melipon promptno K 68.30 do 69.30, za sept. K — do —, marec-avg. 68.30 do 6.30.

Pariz Rž za tek. mesec 15.90, rž za

marec 16.15, za marec junij 16.65, za maj avgust 16. — (mirno) — rečica za tek. mesec m

sec. 23.35 za marec 23.65, za marec junij 24. — za maj avgust 24. — (mirno) —

